Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0063

Sprawność regulacyjna Unii Europejskiej oraz pomocniczość i proporcjonalność – sprawozdanie w sprawie lepszego stanowienia prawa obejmujące lata 2023 i 2024

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2026 r. w sprawie sprawności regulacyjnej Unii Europejskiej oraz pomocniczości i proporcjonalności – sprawozdanie w sprawie lepszego stanowienia prawa obejmujące lata 2023 i 2024 (2025/2015(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności zapisane w nim zasady pomocniczości i proporcjonalności,

– uwzględniając Protokół nr 1 do TUE i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej[1],

– uwzględniając Protokół nr 2 do TUE i TFUE w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności[2],

– uwzględniając porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 13 kwietnia 2016 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa[3],

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji za 2023 r. z dnia 25 października 2024 r. w sprawie stosowania zasad pomocniczości i

---

1 Dz.U. C 202 z 7.6.2016, s. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_2/oj.
3 Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

proporcjonalności oraz w sprawie stosunków z parlamentami narodowymi (COM(2024)0493),

– uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji za 2024 r. z dnia 8 września 2025 r. w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz w sprawie stosunków z parlamentami narodowymi (COM(2025)0473),

– uwzględniając swoją rezolucję z 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawności regulacyjnej Unii Europejskiej oraz pomocniczości i proporcjonalności – sprawozdanie w sprawie lepszego stanowienia prawa obejmujące lata 2017, 2018 i 2019[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z 23 listopada 2023 r. w sprawie sprawności regulacyjnej Unii Europejskiej oraz pomocniczości i proporcjonalności – sprawozdanie w sprawie lepszego stanowienia prawa obejmujące lata 2020, 2021 i 2022[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie stosowania postanowień Traktatu dotyczących parlamentów narodowych[6],

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 kwietnia 2021 r. pt. „Lepsze stanowienie prawa: połączenie sił na rzecz stanowienia lepszego prawa” (COM(2021)0219),

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa: połączenie sił na rzecz stanowienia lepszego prawa[7],

– uwzględniając badanie pt. „The »one in, one out« principle” [Zasada „jedno więcej – jedno mniej”], opublikowane przez Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych w październiku 2023 r.,

– uwzględniając wszystkie wcześniejsze komunikaty Komisji na temat potrzeby lepszego stanowienia prawa w celu uzyskania lepszych wyników na rzecz obywateli UE,

– uwzględniając raport Maria Draghiego z 9 września 2024 r. pt. „The future of European competitiveness – a competitiveness strategy for Europe” [Przyszłość europejskiej konkurencyjności: strategia konkurencyjności dla Europy] (raport Draghiego),

---

4 Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 74.
5 Dz.U. C, C/2024/4228, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj.
6 Dz.U. C, C/2024/5714, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.
7 Dz.U. C 47 z 7.2.2023, s. 250.

– uwzględniając sprawozdanie Enrica Letty z 17 kwietnia 2024 r. pt. „Much more than a market” [Znacznie więcej niż rynek] („raport Letty”),

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A10-0020/2026),

A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 5 TUE granice kompetencji Unii wyznacza zasada przyznania; mając na uwadze, że wykonywanie kompetencji UE podlega zasadom pomocniczości i proporcjonalności; mając na uwadze, że zgodnie z zasadą przyznania UE ma działać wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych jej przez państwa członkowskie w Traktatach do osiągnięcia określonych w nich celów; mając na uwadze, że kompetencje nieprzyznane UE w Traktatach należą do państw członkowskich;

B. mając na uwadze, że aby skutecznie przynosić korzyści obywatelom i zainteresowanym stronom, prawodawstwo UE powinno być przydatne, proporcjonalne, jasne i kompleksowe; mając na uwadze, że lepsze stanowienie prawa pomaga zapewnić ukierunkowanie polityki i prawodawstwa UE na przyszłość, z uwzględnieniem szybszego tempa rozwoju technologicznego, społecznego i środowiskowego; mając na uwadze, że w związku z tym coraz ważniejsze będzie uzasadnianie wniosków regulacyjnych ocenami opartymi na dowodach; mając na uwadze, że wysokiej jakości stanowienie prawa powinno przynosić korzyści wszystkim i stanowić długoterminową inwestycję we wspólny dobrobyt naszych społeczeństw i naszą przyszłość;

C. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 TUE proces kształtowania prawa UE opiera się na wartościach i wymogach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka; mając na uwadze, że praworządność gwarantuje, iż wszelkie działania Unii, w tym procesy legislacyjne i regulacyjne, opierają się na legalności, przejrzystości i skutecznej kontroli sądowej;

D. mając na uwadze, że lepsze stanowienie prawa, które jest wspólnym celem wszystkich instytucji UE i stanowi wspólny obowiązek tych instytucji UE i państw członkowskich, powinno opierać się na przejrzystości, proporcjonalności, odpowiedzialności i współpracy między instytucjami, państwami członkowskimi, obywatelami oraz zainteresowanymi stronami, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnego poszanowania wszystkich podstawowych wartości europejskich, w tym demokracji, praworządności i praw człowieka;

E. mając na uwadze, że w swoich Wytycznych politycznych na następną kadencję Komisji Europejskiej 2024–2029 z dnia 18 lipca 2024 r. prezydent elekt stwierdziła, że „[p]rzyszłe prawodawstwo należy również uprościć i dopasować z myślą o małych przedsiębiorstwach i

w duchu zasady pomocniczości”; mając na uwadze, że stwierdziła ona również, że „[l]epsze stanowienie prawa musi być jednak wspólnym zadaniem – realizowanym z udziałem wszystkich zaangażowanych instytucji i z uwzględnieniem całego procesu legislacyjnego”;

F. mając na uwadze, że Komisja wyraźnie stwierdziła w swoich różnych komunikatach, iż lepsze stanowienie prawa wymaga zapewnienia, aby prawo UE i kształtowanie polityki opierały się na rzetelnych dowodach, angażowały zainteresowane strony, w tym obywateli i przedsiębiorstwa, unikały nakładania niepotrzebnych obciążeń oraz przynosiły namacalne i trwałe korzyści dla obywateli UE;

G. mając na uwadze, że parlamenty narodowe są naturalnymi strażnikami zasady pomocniczości i odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu zgodności z zasadami pomocniczości i proporcjonalności poprzez dialog międzyparlamentarny i system wczesnego ostrzegania, który umożliwia parlamentom narodowym lub izbom krajowym przedstawienie uzasadnionych opinii, jeżeli uważają, że wniosek ustawodawczy nie jest zgodny z zasadą pomocniczości;

H. mając na uwadze, że zgodnie z art. 4 TUE UE i państwa członkowskie są związane zasadą lojalnej współpracy, zgodnie z którą udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań na podstawie Traktatów; mając na uwadze, że współpraca ta obejmuje spoczywający na państwach członkowskich obowiązek stosowania wszelkich właściwych środków w celu zapewnienia wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatów lub z aktów Unii;

I. mając na uwadze, że nadmierne obciążenia regulacyjne nie powinny niepotrzebnie utrudniać konkurencyjności, innowacyjności i rozwoju unijnych przedsiębiorstw, ponieważ doprowadziłoby to do odpływu inwestycji i miejsc pracy poza UE, który miałby szczególnie szkodliwy wpływ na małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP); mając na uwadze, że zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania jednolitego rynku mają przewidywalność i pewność prawa; mając na uwadze, że jednolity rynek nadal boryka się z barierami i fragmentacją;

J. mając na uwadze, że do zapewnienia zaufania obywateli do UE kluczowe jest przejrzyste, odpowiednie i jednolite stosowanie przepisów UE, przy jednoczesnym unikaniu tworzenia niepotrzebnych obciążeń i dodatkowych kosztów dla wszystkich, w tym przedsiębiorstw i konsumentów; mając na uwadze, że zgodnie z art. 197 TFUE skuteczne wdrażanie należy uważać za sprawę leżącą we wspólnym interesie państw członkowskich; mając na wadze, że przy transpozycji prawodawstwa UE państwa członkowskie powinny unikać nakładania zbędnych dodatkowych obciążeń administracyjnych lub regulacyjnych;

K. mając na uwadze, że Komisja wprowadziła w 2021 r. zasadę „jedno więcej – jedno mniej”, która ma na celu rekompensowanie nowych obciążeń wynikających z wniosków ustawodawczych Komisji poprzez proporcjonalne zmniejszanie obciążeń już istniejących w tym samym obszarze polityki; mając na uwadze, że koncepcja ta w obecnej postaci nie stanowi narzędzia lepszego stanowienia prawa, w szczególności dlatego, że nie odnosi się do jakości prawodawstwa, którego nie można ograniczyć wyłącznie do celów ilościowych jako sposobu zmniejszenia obciążeń i kosztów, i nie obejmuje oceny jej ewentualnego wpływu na obecne cele regulacyjne UE;

L. mając na uwadze, że podejścia „jedno więcej – jedno mniej” nie należy rozumieć jako celu liczbowego dla aktów ustawodawczych, lecz raczej jako mechanizm oparty na kosztach mający na celu osiągnięcie wymiernej redukcji netto kosztów regulacyjnych i poprawy funkcjonowania rynku i społeczeństwa UE; mając na uwadze, że należy nadal koncentrować się na kwestii nakładanych na przedsiębiorstwa łącznych kosztów związanych z administracją oraz przestrzeganiem i wdrażaniem przepisów oraz dbać o to, aby wprowadzanie nowych obowiązków były kompensowane; mając na uwadze, że obecne podejście „jedno więcej – jedno mniej” jest w tym względzie niewystarczające; mając na uwadze, że należy przyjąć bardziej ambitne podejście nadrzędne;

M. mając na uwadze, że najnowsze osiągnięcia w dziedzinie sztucznej inteligencji (AI) przekształcają sposób, w jaki można analizować i stosować prawo UE, przechodząc od ograniczonych, opartych na wiedzy systemów eksperckich do predykcyjnych i generatywnych modeli uczenia maszynowego; mając na uwadze, że technologie te otwierają nowe możliwości i wprowadzają nowe wyzwania na wszystkich etapach cyklu legislacyjnego – w tym podczas analiz przed przyjęciem aktu i prognozowania skutków, redagowania aktów prawnych, konsultacji publicznych, a w szczególności podczas monitorowania po wejściu w życie – oferując tym samym istotne szanse na poprawę terminowości, precyzji i pogłębienia procesu stanowienia prawa UE, jeżeli odbywa się on z należytą starannością i z poszanowaniem praw podstawowych;

N. mając na uwadze, że lepsze stanowienie prawa musi służyć ambicjom politycznym UE, zwłaszcza jej celom długoterminowym; mając na uwadze, że dobrze przeprowadzone oceny skutków ex ante i ex post, w tym w odniesieniu do skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych, oraz konsultacje publiczne są podstawowymi narzędziami rzetelnego, lepszego, skutecznego, odpowiedzialnego i przejrzystego stanowienia prawa; mając na uwadze, że zadaniem Rady ds. Kontroli Regulacyjnej jest wyrażanie opinii na temat jakości ocen skutków, kontrole adekwatności oraz szeroko zakrojone oceny i w ten sposób wspieranie procesu podejmowania decyzji politycznych;

Pomocniczość i proporcjonalność

1. przypomina, że zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności zapisanymi w art. 5 TUE UE ma obowiązek stanowienia prawa tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim jest to konieczne; przypomina, że celem tego obowiązku jest stanowienie prawa jak najbliżej obywateli UE;

2. przypomina, że lepsze stanowienie prawa opiera się na zachowaniu równowagi instytucjonalnej między współprawodawcami oraz wspólnym zobowiązaniu do rzetelnej i przejrzystej współpracy przez cały cykl legislacyjny; zwraca uwagę, że powinno to znaleźć odzwierciedlenie w ustalaniu lub przeglądzie priorytetów wieloletnich oraz we wspólnej rocznej deklaracji dotyczącej corocznych priorytetów międzyinstytucjonalnych; przypomina, że każda decyzja Komisji o wycofaniu oczekujących aktów ustawodawczych, ogłaszana w rocznych programach prac, powinna być należycie uzasadniona, co umożliwia właściwą konsultację z unijnymi współprawodawcami;

3. przypomina, że stosowanie innych podstaw prawnych niż zwykła procedura ustawodawcza jest ściśle określone w Traktatach; ostrzega przed wykorzystywaniem procedur legislacyjnych przewidzianych wyłącznie na sytuacje nadzwyczajne, na podstawie art. 122 TFUE, poza konkretnymi przypadkami wymagającymi szybkiej reakcji na pojawiające się kryzysy;

4. przypomina, że ewaluacje, oceny skutków oraz konsultacje z zainteresowanymi stronami stanowią kluczowe filary efektywnego, odpowiedzialnego i demokratycznego procesu normodawczego;

5. zauważa, że w 2023 r. parlamenty narodowe złożyły 22 uzasadnione opinie, o jedną trzecią mniej niż w 2022 r., zgodnie z długoterminową tendencją spadkową; zauważa, że odnotowano również wzrost udziału parlamentów narodowych w szerszym dialogu politycznym z Komisją o ponad 10 % w porównaniu z 2022 r.;

6. zauważa, że od momentu wejścia w życie traktatu lizbońskiego w 2009 r. parlamenty narodowe przedłożyły jedynie 577 analiz zgodności z zasadą pomocniczości i uzasadnionych opinii, 3 803 uwagi, trzy „żółte kartki” i żadnej „pomarańczowej kartki”;

7. zauważa, że oprócz mechanizmu kontroli zasady pomocniczości ustanowionego protokołem nr 2 Komisja rozpoczęła w 2006 r. dialog polityczny, w ramach którego w 2023 r. złożono 402 opinie; zauważa ponadto, że w opiniach tych parlamenty narodowe skoncentrowały się na programie prac Komisji na 2023 r.;

8. zauważa, że w 2024 r. minęło 15 lat od wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania Traktatu z Lizbony, który wprowadził wyższy poziom kontroli parlamentarnej i demokratycznej rozliczalności w UE, w szczególności dzięki zasadom pomocniczości i proporcjonalności;

9. zauważa, że 2024 r. był również rokiem przejściowym między dwiema kadencjami Komisji, kiedy to intensywność krajowej kontroli parlamentarnej zazwyczaj spada; zauważa, że tak było również w 2024 r., w którym parlamenty narodowe złożyły 252 opinie, spośród których 14 było uzasadnionymi opiniami; zauważa, że chociaż jest to znaczny spadek w porównaniu z 2023 r., nie jest on niezwykły w roku przejściowym, a w porównaniu z poprzednim rokiem przejściowym, tj. 2019 r., był bardziej umiarkowany;

10. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2024 r. Komisja znacząco poprawiła sposób udostępniania opinii parlamentów narodowych oraz swoich odpowiedzi na te opinie, uruchamiając nową bazę danych online z możliwością filtrowania; dodatkowo z zadowoleniem przyjmuje fakt, że to udoskonalenie obejmuje również opinie i odpowiedzi gromadzone od 2014 r.;

11. wzywa do wcześniejszego, uporządkowanego i rzeczywistego włączenia parlamentów narodowych w cykl kształtowania polityki UE, również na etapie konsultacji i ustalania agendy, a nie dopiero po przyjęciu przez Komisję wniosku; podkreśla, że zapewnienie parlamentom narodowym terminowego dostępu do projektów inicjatyw, analiz wstępnych oraz materiałów dotyczących oceny skutków umożliwiłoby skuteczniejszą kontrolę pod kątem zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz pozwoliłoby na uwzględnienie krajowej ekspertyzy już na wczesnym etapie procesu legislacyjnego UE;

12. odnotowuje apele szeregu parlamentów narodowych o większe zaangażowanie w kontrolę aktów delegowanych i wykonawczych; podkreśla znaczenie uprzedniej kontroli takich aktów przez parlamenty narodowe w celu zapewnienia poszanowania i zgodności z zasadami pomocniczości i proporcjonalności;

13. Wzywa do zacieśnienia współpracy z parlamentami narodowymi przez uporządkowane platformy dialogu cyfrowego, tak aby zapewnić terminowe przekazywanie informacji o nowych inicjatywach UE; zachęca do rozważenia możliwości, które wzmocniłyby rolę parlamentów narodowych w kształtowaniu polityki UE, w tym przez uporządkowany mechanizm „zielonej karty” pozwalający na zbiorowe zgłaszanie propozycji inicjatyw Komisji przy określonych, rozsądnych i osiągalnych progach; podkreśla, że wymiana międzyparlamentarna powinna obejmować także przedstawicieli lokalnych i regionalnych, co przyczyni się do większej przejrzystości stanowienia prawa UE i odpowiedzialności publicznej za stanowienie prawa UE; zwraca uwagę, że wzmocnienie roli parlamentów narodowych poza funkcję reaktywną zwiększyłoby poczucie odpowiedzialności za działania UE i legitymację demokratyczną działań UE;

14. zauważa, że w 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził nieważność przepisu rozporządzenia, dodanego podczas

negocjacji ustawodawczych, ze względu na to, że informacje o nim były niewystarczające, aby ocenić i jednoznacznie stwierdzić jego proporcjonalność; potwierdza, że zasady pomocniczości i proporcjonalności nadal mają zasadnicze znaczenie dla legitymizacji UE, i wzywa do ściślejszej współpracy i wzmocnionego dialogu zorganizowanego z parlamentami narodowymi;

15. podkreśla, że mimo wspólnego celu, jakim jest rzetelna współpraca przy kształtowaniu polityki i stanowieniu prawa UE – w tym roli państw członkowskich polegającej na podejmowaniu wszelkich odpowiednich działań w celu zapewnienia realizacji zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji UE – sytuacja dotycząca terminowej transpozycji dyrektyw i wdrażania prawa UE nadal bardzo się różni w poszczególnych państwach; zachęca do dalszego wspierania rozwoju administracyjnych i technicznych zdolności państw członkowskich w tym zakresie oraz wzywa Komisję do stanowczego egzekwowania prawa, gdy współpraca zawodzi;

16. odnotowuje uruchomienie przez Komisję „dialogów wdrożeniowych” jako elementu działań na rzecz przejrzystości i partycypacji demokratycznej w celu lepszego stanowienia prawa; w szerszym kontekście zachęca do podejmowania inicjatyw sprzyjających znaczącemu zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstw w kształtowanie polityki; zauważa w związku z tym, że można wprowadzić ulepszenia, aby zapewnić większą przejrzystość procesu legislacyjnego UE, uwzględnienie opinii wszystkich zainteresowanych stron oraz łatwiejsze śledzenie tego procesu;

Lepsze stanowienie prawa

17. podkreśla, że pomimo postępów poczynionych w ramach programu lepszego stanowienia prawa prawodawstwo UE nadal generuje wiele obciążeń regulacyjnych i w związku z tym można wprowadzić ulepszenia, aby zapewnić większą przejrzystość procesu legislacyjnego UE, uwzględnienie opinii wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron oraz łatwiejsze śledzenie tego procesu;

18. wzywa Komisję oraz współprawodawców do systematycznego stosowania dobrych technik redakcji legislacyjnej i posługiwania się jasnym oraz zrozumiałym językiem prawnym, z dbałością o spójność całego dorobku prawnego UE, powielania lub sprzeczności, które to elementy prowadzą do zbędnej złożoności i utrudniają wdrażanie; podkreśla, że przejrzysta i spójna redakcja zwiększa pewność prawa i ogranicza obciążenia administracyjne dla obywateli, przedsiębiorstw i administracji publicznych;

19. uznaje zasadniczą rolę organów ścigania w utrzymaniu praworządności i ochronie praw podstawowych; przypomina, że pewność prawa, dostępność i przewidywalność przepisów stanowią

kluczowe wymogi zasady praworządności; wzywa Komisję oraz współprawodawców do zapewnienia, by narzędzia lepszego stanowienia prawa – w tym oceny skutków, konsultacje i ewaluacje – przyczyniały się do tworzenia bardziej przejrzystych, spójnych i przewidywalnych przepisów UE; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia, by wszelkie zmiany konstytucyjne lub legislacyjne mające wpływ na podział władz były w pełni zgodne z podstawowymi wartościami i zasadami prawnymi UE oraz do pełnego wykorzystywania unijnego „praworządnościowego zestawu narzędzi”, gdyż takie zmiany mają ogromne konsekwencje dla spójności UE i życia obywateli;

20. wyraża głębokie ubolewanie, że Komisja coraz częściej nie przeprowadza ocen skutków, które stanowią element jej własnych mechanizmów lepszego stanowienia prawa; uważa, że aby osiągnąć cele programu lepszego stanowienia prawa, należy znacząco poprawić jakość i wykorzystanie ocen skutków;

21. podkreśla potrzebę odpowiednich, niezależnych i przejrzystych ocen skutków wszystkich wniosków ustawodawczych, a także odpowiednich ocen ex post w odniesieniu do inicjatyw Unii; przypomina, że zamiast Komisji to Parlament wielokrotnie przeprowadzał własne oceny skutków; przypomina ponadto, że Parlament powołał specjalną Dyrekcję ds. Oceny Skutków Regulacji i Europejskiej Wartości Dodanej, aby móc przeprowadzać oceny skutków ex ante i oceny ex post jako narzędzie kształtowania polityki opartej na dowodach; przypomina jednak, że chociaż oceny skutków stanowią źródło informacji, to nie zastępują procesu podejmowania decyzji politycznych;

22. podkreśla, że wszystkim ważniejszym inicjatywom ustawodawczym i politycznym powinna towarzyszyć analiza kosztów i korzyści w ramach oceny skutków, w tym analizy ich skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych; uważa, że takie analizy są niezbędne do kształtowania polityki opartej na dowodach oraz do utrzymania zaufania obywateli i przedsiębiorstw do prawodawstwa UE;

23. ponownie apeluje o wprowadzenie systemowego uwzględniania praw dziecka w unijnym prawodawstwie poprzez wprowadzenie testu praw dziecka w ramach narzędzi oceny skutków, który zapewni, aby wszystkie projekty aktów prawnych UE były oceniane pod kątem ich potencjalnego wpływu na prawa dziecka, pozwoli zidentyfikować obszary objęte regulacją oraz w razie potrzeby przewidzieć ocenę alternatywnych rozwiązań; podkreśla, że w ten proces powinna być włączona unijna platforma uczestnictwa dzieci, aby wzmocnić głos dzieci w procesie decyzyjnym;

24. przypomina, że potrzeba nowych uregulowań nie powinna automatycznie oznaczać, że obecne przepisy nie są już potrzebne;

jest w tym względzie zdania, że w przypadku każdego potencjalnego uchylenia należy również przeprowadzić dokładną ocenę skutków, aby uniknąć nieoczekiwanych konsekwencji i niepożądanych skutków; apeluje, aby podejście to opierało się na metodyce przejrzystej i opartej na dowodach;

25. podkreśla, że Komisja musi systematycznie informować Parlament Europejski, Radę i w odpowiednich przypadkach parlamenty narodowe oraz konsultować się z nimi przez cały cykl legislacyjny, aby zagwarantować demokratyczną rozliczalność, równowagę instytucjonalną i przejrzystość procesu decyzyjnego w UE;

26. uznaje, że obecne mechanizmy mające służyć kontroli obciążeń legislacyjnych, takie jak podejście „jedno więcej – jedno mniej”, nie działają skutecznie ze względu na brak odpowiednich ocen ex post faktycznych kosztów prawodawstwa; w odniesieniu do zasady „jedno więcej – jedno mniej” zauważa, że może ona znajdować zastosowanie jedynie do podstawowych aktów ustawodawczych; podkreśla, że wdrożenie tego podejścia nie powinno mieć wpływu na imperatywy polityczne ani na cele lepszego stanowienia prawa, i podkreśla, że nie powinno ono prowadzić do podejmowania mechanicznych lub matematycznych decyzji o uchyleniu norm prawnych; uważa ponadto, że poważnym niedociągnięciem jest brak skutecznych mechanizmów usuwania przepisów przestarzałych lub zbędnych; podkreśla potrzebę skupienia się na ulepszaniu prawodawstwa UE, aby zapewnić jego adekwatność do celów

27. odnotowuje cele Komisji dotyczące ograniczenia obciążeń jako krok w kierunku bardziej inteligentnych regulacji; przypomina, że systematyczna, oparta na dowodach ocena przepisów – zgodnie z narzędziami Zestaw instrumentów służących lepszemu stanowieniu prawa – musi pozostać fundamentem tego procesu;

28. przypomina, że akty delegowane jedynie uzupełniają lub zmieniają niektóre, inne niż istotne, elementy aktu podstawowego, zaś akty wykonawcze zapewniają jednolite warunki wdrażania, a zatem akty obu tych rodzajów należy stosować odpowiednio i proporcjonalnie do tych założeń, a przy tym powinny one ograniczać się do aspektów technicznych niezbędnych do stosowania aktów podstawowych, przy jednoczesnym unikaniu powielania, pokrywania się lub sprzeczności z nimi, które powodują niepotrzebną złożoność; podkreśla znaczenie poddawania aktów delegowanych i wykonawczych przejrzystym procedurom, z jasno określonymi terminami, które zapewniają współprawodawcom wystarczająco dużo czasu na rzeczywistą i skuteczną kontrolę; wzywa, aby akty delegowane i wykonawcze były publikowane z odpowiednim wyprzedzeniem, tak by zainteresowane strony miały czas na przygotowanie się do ich stosowania; nalega, aby w miarę możliwości akty delegowane i wykonawcze były udostępniane jednocześnie z wejściem w życie aktu podstawowego, aby zagwarantować pewność prawa i możliwość jego egzekwowania;

wzywa Komisję do uwzględnienia w ogólnej ocenie obciążeń regulacyjnych również kosztów i korzyści, a także właściwego wdrażania i stosowania aktów delegowanych i wykonawczych;

29. wzywa Komisję do dalszego wzmożenia wysiłków na rzecz ograniczenia obowiązków regulacyjnych dla obywateli i przedsiębiorstw oraz do poprawy jakości i skuteczności prawodawstwa UE przez zapewnienie, aby środki regulacyjne były proporcjonalne i oparte na dowodach oraz przynosiły wyraźną wartość dodaną dla obywateli i przedsiębiorstw w UE; uważa, że obecne podejście „jedno więcej – jedno mniej” jest w tym względzie niewystarczające; w związku z tym wzywa do ustanowienia bardziej ambitnego podejścia nadrzędnego, w tym w przypadkach, gdy kilka instrumentów ustawodawczych można zastąpić, uchylić lub wycofać w tym samym czasie, np. w celu uniknięcia ich fragmentacji, dublowania, nakładania się lub redundancji oraz w celu zmniejszenia kosztów; zauważa, że podejście to powinno obejmować jasną metodykę oraz niezależny i przejrzysty mechanizm monitorowania celem redukcji netto kosztów regulacyjnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu kosztów braku stanowienia prawa w obszarach, w których przewiduje się wystąpienie europejskiej wartości dodanej; podkreśla, że należy skupić się na zmniejszeniu zbędnych obciążeń administracyjnych przy jednoczesnym osiągnięciu celów polityki UE, w tym w zakresie ochrony socjalnej, ochrony środowiska i ochrony konsumentów; wzywa ponadto Parlament do odgrywania większej roli w ocenie ex post prawodawstwa UE oraz w monitorowaniu wdrażania wyżej wymienionego podejścia do uproszczenia;

30. odnotowuje zaangażowanie Rady ds. Kontroli Regulacyjnej w oceny skutków, kontrole sprawności i szeroko zakrojone oceny obowiązującego prawa; wzywa Komisję do poszukiwania sposobów wzmocnienia niezależności, wydajności, kompetencji i potencjału Rady ds. Kontroli Regulacyjnej, w tym przez zapewnienie jej odpowiednich zasobów do oceny większej liczby inicjatyw ustawodawczych Komisji; apeluje o zwiększenie przejrzystości działań Rady ds. Kontroli Regulacyjnej, w tym poprzez sprawniejsze publikowanie jej opinii i większą przejrzystość działań podejmowanych w następstwie jej zaleceń; podkreśla, że prace Rady ds. Kontroli Regulacyjnej nie powinny nadmiernie opóźniać przyjmowania wniosków ustawodawczych;

31. jest zdania, że w przypadkach, w których Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydaje negatywną opinię na temat oceny skutków, Parlament powinien być należycie i we właściwym czasie informowany, aby mógł podjąć decyzję, czy należy kontynuować prace nad wnioskiem, czy go oddalić;

32. zauważa, że kluczową rolę w śledzeniu postępów w zmniejszaniu obciążeń odgrywa coroczne badanie obciążenia przez Komisję; podkreśla jednak, że aby zapewnić rozliczalność i porównywalność

we wszystkich obszarach polityki, potrzebna jest większa przejrzystość w odniesieniu do obliczeń i metod stosowanych do pomiaru kosztów i skumulowanych skutków;

33. z zadowoleniem przyjmuje pomysł zaproponowany w sprawozdaniu Draghiego, dotyczący opracowania jednolitej, jasnej metodyki umożliwiającej wyliczanie kosztów nowych aktów prawnych, i wyraża przekonanie, że Komisja powinna opracować taką metodykę;

34. zauważa, że obowiązki sprawozdawcze często generują dla przedsiębiorstw, w szczególności dla MŚP, znaczne koszty administracyjne; uważa, że takie obowiązki należy uprościć oraz że należy zapewnić większe wsparcie cyfryzacji sprawozdawczości; uznaje jednak znaczenie skutecznej sprawozdawczości dla śledzenia uzasadnionych celów polityki publicznej i egzekwowania przepisów, a tym samym realizacji interesu ogólnego; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny potencjalnych środków wsparcia dla przedsiębiorstw, służących zminimalizowaniu kosztów związanych ze sprawozdawczością przy wdrażaniu prawodawstwa UE, a także do oceny wykonalności wprowadzenia mechanizmów rekompensat dla przedsiębiorstw za należycie wykonane zadania sprawozdawcze;

35. wzywa Komisję do systematycznego uwzględniania oddolnych danych na temat tego, jak obywatele postrzegają, rozumieją i realizują swoje prawa w praktyce, w tym również na temat ich doświadczeń związanych ze stosowaniem i egzekwowaniem przepisów oraz mechanizmami dochodzenia roszczeń; wzywa do dokładniejszego odzwierciedlenia tych danych w wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa i w służącym temu zestawie instrumentów; wzywa Komisję oraz współprawodawców do zwiększenia możliwości praktycznego stosowania prawa UE na każdym etapie cyklu polityki – m.in. przez realne zaangażowanie obywateli i przedsiębiorców na etapie kształtowania polityki, redakcję aktów z myślą o użytkownikach, testowanie projektów z udziałem użytkowników oraz konsultacje po przyjęciu aktów;

Sprawność regulacyjna i lepsze stanowienie prawa na rzecz konkurencyjności

36. apeluje o częstsze wykorzystywanie takich procesów jak ewaluacja oraz program sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT), których celem jest uproszczenie przepisów; uważa także, że różne techniki legislacyjne, które mogłyby pomóc w usuwaniu przestarzałych lub zbędnych regulacji, są stosowane zbyt rzadko lub, gdy są używane, stosuje się je niewłaściwie;

37. przypomina, że w raporcie Draghiego jako jeden z trzech nadrzędnych celów odnowionego partnerstwa europejskiego

wskazano uproszczenie przepisów[8]; wskazuje, że uproszczenia wymagają też skoncentrowania się na inteligentnych strategiach wdrożeniowych oraz pragmatycznym, zgodnym z prawem i efektywnym podejściu do łagodzenia obciążeń administracyjnych, w szczególności wobec przedsiębiorstw i MŚP, oraz maksymalnego uproszczenia stosowania uzgodnionych przepisów; przypomina ponadto, że podobnie w raporcie Letty podkreślono, iż przepisy powinny ułatwiać, a nie utrudniać działalność gospodarczą i innowacje na jednolitym rynku[9];

38. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie w 2023 r. nowego sprawdzianu MŚP i konkurencyjności, który stał się obowiązkowym załącznikiem do ocen skutków; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen, że nowy sprawdzian MŚP i konkurencyjności pomoże zapobiec obciążeniom regulacyjnym przy jednoczesnym utrzymaniu wysokich standardów; zauważa, że słowa należy teraz poprzeć działaniami koncentrującymi się na wspieraniu MŚP i zapewnianiu im narzędzi do osiągania celów UE i wdrażania prawodawstwa UE;

39. apeluje o wprowadzenie pełnego sprawdzianu konkurencyjności jako standardowej praktyki obejmującej ocenę skumulowanego wpływu głównych pakietów legislacyjnych, a nie ocenę poszczególnych aktów prawnych w oderwaniu od siebie; potwierdza, że aby wzmocnić konkurencyjność i suwerenność Europy, należy oprzeć się zewnętrznej presji na osłabienie systemu prawnego UE;

40. ponownie podkreśla znaczenie zasady „najpierw myśl na małą skalę” jako podstawy lepszego stanowienia prawa, dzięki której na każdym etapie cyklu polityki, od opracowania po wdrożenie i ocenę, systematycznie uwzględniane są potrzeby i zdolności MŚP; podkreśla znaczenie identyfikacji związków przyczynowych między przepisami regulacyjnymi, zachowaniami przedsiębiorstw i korzyściami dla użytkowników, a także oceny potencjalnych niezamierzonych skutków i nieproporcjonalnych obciążeń regulacyjnych dla MŚP;

41. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie i zachęca do szerszego stosowania piaskownic regulacyjnych w sektorach przyszłościowych, aby wspierać innowacje, ograniczać koszty przestrzegania przepisów oraz zapewnić MŚP pewność prawa;

42. odnotowuje zobowiązanie Komisji do ograniczenia obowiązków sprawozdawczych o 25 %, ale podkreśla, że cel ten nie może podważać przejrzystości i kontroli przy osiąganiu celów polityki UE;

---

8 M. Draghi „The future of European Competitiveness – A Competitiveness Strategy for Europe” [Przyszłość europejskiej konkurencyjności – strategia konkurencyjności dla Europy], Komisja Europejska, 9 września 2024 r., część A, s. 67–68.

9 E. Letta, „Much more than a market” [O wiele więcej niż rynek], Rada Europejska, kwiecień 2024 r., s. 130.

ponadto odnotowuje uwzględnienie ograniczenia o 35 % kosztów administracyjnych i sprawozdawczości dla MŚP; przypomina, co więcej, że obowiązki sprawozdawcze stanowią jedynie niewielką część łącznego obciążenia regulacyjnego, które obejmuje również koszty administracyjne, koszty wdrożenia i koszty przestrzegania przepisów, wynikające zarówno z prawa UE, jak i z prawa krajowego; zauważa, że cel Komisji w postaci redukcji na poziomie 25 % należy zatem postrzegać w ramach szerszego celu, jakim jest zmniejszenie ogólnych kosztów i złożoności, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez dalsze zbliżanie przepisów krajowych; w związku z tym wzywa do przyjęcia bardziej ambitnego podejścia o lepszej jakości, mającego na celu jeszcze większe obniżenie wszystkich kosztów regulacyjnych, w tym projektu pilotażowego mającego na celu ocenę wpływu regulacji na innowacje, np. poprzez określenie barier dla przedsiębiorstw typu start-up i nowych technologii na wczesnych etapach legislacyjnych;

43. ponadto z zadowoleniem przyjmuje mianowanie wiceprzewodniczącego Komisji wyraźnie odpowiedzialnego za wdrażanie i upraszczanie; z uznaniem odnosi się do wykorzystania dialogów wdrożeniowych oraz zachęca do regularnego przeprowadzania konsultacji na temat stosowania przepisów w praktyce i testów warunków skrajnych dorobku prawnego UE, aby ocenić skumulowany wpływ na konkurencyjność, innowacyjność i MŚP oraz na realizację celów polityk UE, a także identyfikować możliwości skutecznego uproszczenia przepisów; podkreśla w tym kontekście znaczenie kompleksowych ocen skutków, które systematycznie obejmują oceny adekwatności, sprawdziany konkurencyjności oraz testy MŚP;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie do systematycznego uwzględniania aspektów konkurencyjności w inicjatywach na rzecz uproszczenia, tak aby procedury administracyjne dotyczące obywateli i przedsiębiorstw były maksymalnie uproszczone bez uszczerbku dla podstawowych zabezpieczeń; podkreśla, że ograniczanie zbędnej biurokracji, rozwój rozwiązań cyfrowych i usprawnienie wzajemnego uznawania mogą obniżyć koszty przestrzegania przepisów, ułatwić mobilność oraz zwiększyć konkurencyjność i atrakcyjność jednolitego rynku;

45. uważa, że uproszczenie z myślą o konkurencyjności oraz dalszej integracji jednolitego rynku wymaga całościowego podejścia do odpowiednich przepisów UE i krajowych; wskazuje, że rozbieżności pomiędzy przepisami krajowymi państw członkowskich także mogą powodować niepewność prawa oraz dodatkowe koszty administracyjne; wzywa Komisję do sporządzenia katalogu wszystkich istniejących aktów prawnych – zarówno finansowych, jak i niefinansowych – oraz obowiązków administracyjnych dla przedsiębiorstw wynikających z prawa UE, jak również z krajowych przepisów prawa spółek; postuluje, aby katalog ten stanowił

podstawę do kompleksowej oceny obejmującej analizę kosztów i korzyści, zróżnicowanych interesów publicznych, którym służą regulacje, nakładania się regulacji oraz możliwości harmonizacji i zbliżania przepisów; zachęca Komisję do wykorzystania tej oceny jako podstawy – jeżeli to konieczne i z udziałem wszystkich istotnych podmiotów i zainteresowanych stron oraz na podstawie odpowiedniej oceny skutków – do przedstawienia wniosków dotyczących aktualizacji przestarzałych przepisów i usunięcia nieuzasadnionych barier przy zastosowaniu proporcjonalnych środków służących osiągnięciu wzrostu pozytywnej konwergencji;

46. podkreśla ogromny potencjał, który tkwi w wykorzystaniu narzędzi cyfrowych i rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji do uproszczenia kontroli przestrzegania przepisów, zmniejszenia kosztów regulacyjnych i zwiększenia dostępności informacji; uważa, że należy dokładniej zbadać potencjalną przydatność narzędzi cyfrowych w dostarczaniu lepszych i szybszych rozwiązań w tym zakresie oraz że należy wdrożyć niedawno przyjęte prawodawstwo; podkreśla, że wymaga to działań wspierających oraz budowania zdolności, aby wyposażyć przedsiębiorstwa każdej wielkości, administracje oraz gospodarstwa domowe w niezbędną infrastrukturę cyfrową i zapewnić obywatelom odpowiednie umiejętności cyfrowe;

47. wzywa Komisję do testowania i wdrażania nowatorskich narzędzi sztucznej inteligencji – w tym dużych modeli językowych wspieranych przez generowanie wspomagane wyszukiwaniem – aby zwiększyć efektywność i precyzję monitorowania wdrażania prawa UE, umożliwiając szybsze wykrywanie przypadków nieprzestrzegania, bardziej terminowe reakcje na skargi oraz proaktywne rozwiązywanie pojawiających się problemów;

48. wzywa państwa członkowskie do tego, aby przy transpozycji prawodawstwa UE nie nakładały zbędnych dodatkowych obciążeń administracyjnych lub związanych z przestrzeganiem przepisów (nadmiernie rygorystyczne wdrażanie), oraz wzywa Komisję do zidentyfikowania i opublikowania przypadków takich praktyk w rocznych sprawozdaniach z wdrażania; uznaje konieczność spójnej i skutecznej transpozycji dyrektyw przez państwa członkowskie, aby zapewnić pewność prawa i równe warunki działania przy podnoszeniu standardów; wzywa państwa członkowskie do tego, aby nie transponowały dyrektyw w sposób spóźniony, niepełny lub niedokładny, oraz zachęca je do współpracy i udziału w wymianie dobrych praktyk, tak aby wdrażanie dyrektyw było proporcjonalne i skuteczne;

49. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeciwdziałania fragmentacji regulacyjnej, która dotyka MŚP na jednolitym rynku, w tym zbędnym formalnościom krajowym, oraz do nadania priorytetu ramom wzajemnego uznawania i interoperacyjności;

°

° °

50. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.